

Seat No. : _____

AF-118

April-2025

B.A., Sem.-VI

CC-315 : Gujarati

(A : સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. એક સાહિત્યસ્વરૂપ તરીકે નવલકથાનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
 1. ગુજરાતી સાહિત્યમાં નવલકથાનો ઉદભવ અને વિકાસ આલોખો. 14
 2. નવલકથાનાં લક્ષણોની દૃષ્ટિએ ‘સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1’નું મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
 2. નોંધ લખો : (બંને) 14
(1) નવીનચંદ્રનો પાત્રપરિચય
(2) ‘સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1’ની વર્ણનકલા
 3. “કુમુદ કારુણ્ય અને માધુર્યની સાક્ષાત મૂર્તિ છે” – ‘સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1’ને આધારે આ વિધાનની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
 3. ટૂંકી નોંધ લખો : (બંને) 14
(1) ‘વાડામાં લીલા’ પ્રકરણનું કલાકીય મહત્ત્વ
(2) ‘સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1’માં લેખકની ગદ્યશૈલી
- સૂચના : (માત્ર અંધ વિદ્યાર્થીઓ માટે)
4. પ્રૂફવાચન એટલે શું, તે સ્પષ્ટ કરી પ્રૂફવાચકની સજ્જતાનો પરિચય કરાવો. 14
અથવા
 4. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે નોંધ લખો : 14
(1) પ્રૂફવાચનની જરૂરિયાત
(2) પ્રૂફવાચનના પ્રકાર
(3) પ્રૂફવાચકની મર્યાદાઓ

સૂચના : (અંધ સિવાયના વિદ્યાર્થીઓ માટે)

4. નીચે આપેલા મૂળ પરિચ્છેદને આધારે (પેજ નં. 5 પર આપેલ) ભૂલોવાળા પરિચ્છેદનું પ્રૂફરીડિંગ કરો : 14

મૂળ પરિચ્છેદ

“મનુષ્યમાત્રનો પોતાના પડોશી પ્રત્યે પહેલો ધર્મ છે. એમાં પરદેશીનો દ્વેષ નથી અથવા સ્વદેશીનો પક્ષપાત નથી. શરીર-ધારીની સેવા કરવાની શક્તિને મર્યાદા છે. પોતાના પડોશી પ્રત્યેનો ધર્મ સહુ બરાબર પાળે તો જગતમાં કોઈ મદદ વિના દુઃખી ન થાય. પડોશીની સેવા કરનાર આખા જગતની સેવા કરે છે, એમ કહી શકાય. પડોશી પ્રત્યેના ધર્મનું પાલન એટલે જગત પ્રત્યેના ધર્મનું પાલન. જગતની સેવા બીજી રીતે અશક્ય છે. જે પડોશીને તરછોડે છે ને પોતાના શોખને પૂરો કરે છે, તે સ્વેચ્છાચારી છે, સ્વચ્છંદી છે; તે કેવળ પોતાના માટે જ જીવે છે. જેને મન આખું જગત કુટુંબ છે તેનામાં બધાની સેવા કરવાની શક્તિ હોવી જોઈએ. જગતની સેવા પડોશીની સેવા વડે જ થઈ શકે.”

— ગાંધીજી

5. નીચે આપેલા હેતુલક્ષી પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાતના યોગ્ય વિકલ્પ શોધીને જવાબ લખો : 14

(1) નીચેનામાંથી કયો શબ્દ નવલકથાનો પર્યાય નથી ?

- (a) ફિક્સન (b) કાદંબરી
(c) સંસારચિત્ર (d) લઘુનવલ

(2) ‘નવલકથા માનવજીવનની કાલ્પનિક કથા છે’ – આ વ્યાખ્યા પશ્ચિમના કયા વિવેચકે આપી છે ?

- (a) થોમસ હાર્ડી (b) એડ્વિન મ્યુર
(c) કેફર્ડ (d) આપેલ ત્રણમાંથી એકેય નહિ

(3) નીચેનામાંથી કુન્દનિકા કાપડિયાની નવલકથા કઈ છે ?

- (a) ત્રણ પગલાં પાતાળમાં (b) પાંચ પગલાં પાતાળમાં
(c) પાંચ પગલાં પૃથ્વી પર (d) સાત પગલાં આકાશમાં

(4) ગુજરાતી સાહિત્યમાં સૌપ્રથમ નવલકથાનો ઉદ્ભવ કયા યુગમાં થયો હતો ?

- (a) પંડિત યુગમાં (b) ગાંધી યુગમાં
(c) આધુનિક યુગમાં (d) આપેલ ત્રણમાંથી એકેય નહિ

- (5) ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી રચિત 'સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1' વિશે નીચેના પૈકી કઈ બાબત ખોટી છે ?
- (a) ઉપશીર્ષક : બુદ્ધિધનનો કારભાર
 (b) રચના વર્ષ : ઈ.સ. 1887
 (c) પ્રથમ પ્રકરણ : સુવર્ણપુરનો અતિથિ
 (d) ખલનાયક : સરસ્વતીચંદ્ર
- (6) નીચેનામાંથી કયું પ્રકરણ 'સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1'માં આવતું નથી ?
- (a) પ્રાતઃકાળની તૈયારીઓ
 (b) રાજેશ્વરમાં રાજખટપટ
 (c) રાજદરબારમાં જવાની તૈયારીઓ
 (d) ચાલ્યો
- (7) 'સરસ્વતીચંદ્ર'ને મહાપુરાણ તરીકે કોણ ઓળખાવે છે ?
- (a) વિજયરાય વૈદ્ય (b) આનંદશંકર ધ્રુવ
 (c) ઉમાશંકર જોશી (d) આપેલ ત્રણમાંથી એકેય નહિ
- (8) 'હું મારાં વહાલામાં વહાલાં રત્ન તમને સોંપું છું' આ વિધાન કોણ બોલે છે ?
- (a) પ્રમાદધન (b) બુદ્ધિધન
 (c) વિદ્યાચતુર (d) આપેલ ત્રણમાંથી એકેય નહિ
- (9) 'સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1'માં નીચેનામાંથી કયું સ્ત્રીપાત્ર આવતું નથી ?
- (a) અલકકિશોરી (b) સૌભાગ્યદેવી
 (c) રોહિણી (d) આપેલ ત્રણમાંથી એકેય નહિ
- (10) 'પ્રફૂવાયકો જન્મતા હોય છે, બનાવી શકાતા નથી' – આ વિધાન કોનું છે ?
- (a) જિતેન્દ્ર દેસાઈ (b) ઉમાશંકર જોશી
 (c) ગાંધીજી (d) આપેલ ત્રણમાંથી એકેય નહિ
- (11) કંઈક નવો ઉમેરો કરવા માટે પ્રૂફમાં કયું ચિહ્ન મૂકવામાં આવે છે ?
- (a) ◡ (b) ^
 (c) # (d) ⊙
- (12) 'ટાઈપ'નાં કદ અને માપ એકસરખા સૂચવવા માટે કઈ સિસ્ટમ હોય છે ?
- (a) કંપોઝ સિસ્ટમ (b) ટાઈપ સિસ્ટમ
 (c) પોઈન્ટ સિસ્ટમ (d) ડિઝીટલ સિસ્ટમ

B.A., Sem.-VI
CC-315 : Gujarati
(A : સરસ્વતીચંદ્ર ભાગ-1)

Q.4 સૂચના : પેજ નં. 2 ઉપર આપેલ મૂળ પરિચ્છેદનો આધાર લઈ નીચે આપેલ ભૂલોવાળા પરિચ્છેદમાં પ્રૂફ રીડિંગની નિશાનીઓ-ચિહ્નો દર્શાવી પ્રૂફ રીડિંગ કરો અને આ ભૂલોવાળા પરિચ્છેદવાળું પેજ તમારી ઉત્તરવહી સાથે જોડો.

(ઓછામાં ઓછી કોઈપણ ચૌદ (14) ભૂલો સુધારવી આવશ્યક છે.)

કેન્દ્ર : _____

પરીક્ષાર્થીનો બેઠક નં. : _____

નિરીક્ષકની સહી : _____

તારીખ : _____

ભૂલોવાળો પરિચ્છેદ

મનુષ્ય માત્રનો પોતાના પડોશી પ્રત્યે વહેલો ધર્મ છે એમા પરદેશીનો દ્વેષ જ્ઞથી. અથવા સ્વદેશી જ પક્ષપાત્ર નથી. શરીરધારી ની સેવા કરવાની શક્તિ ને મર્યાદા છે. પોતાની ડોશી પ્રત્યેનો ધર્મ વહુ બહુ બહુ પાળે તો જ જગતમાં કોઈ મદદ વિના દુઃખી ન થાય ડોશી ની સેવા કરનાર આખા જગની સેવા કરે છે એમ કહી શકાય.

પડોશી પ્રત્યેના ધર્મનું પાલન એટલે જ જગત પ્રત્યેના ધર્મનું પાલન. સેવા જગતની તરવી બીજી જ રીતે છે. જેપડોશીને જ તરછોડે છે ને પોતાના શોકને પુરો કરે છે તે સ્વેચ્છાચાર છે, સ્વચ્છદી છે તે કેવળ પોતાના માટે જીવે છે, જેને મન આખું જતગ કુટુંબ છીએ. તેનામા બધાની સેવા કવારની ભક્તિ હોવી જોઈએ. જતગની સેવા પડોશી ની સેવા વડે જ થઈ શકે.

— ગાંધીજી

Seat No. : _____

AF-118

April-2025

B.A., Sem.-VI

CC-315 : Gujarati

(B : યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ - સં. કિરીટ દુધાત)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ટૂંકીવાર્તા સાહિત્યસ્વરૂપની વિભાવના વિગતે ચર્ચો. 14

અથવા

1. ટૂંકીવાર્તા ક્ષેત્રે વિવિધ સર્જકોએ કરેલા પ્રદાનની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. 14

2. 'યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ'ની વાર્તાઓને કેન્દ્રમાં રાખી યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાકાર તરીકેની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

2. ટૂંકીવાર્તાના કલાસ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખી 'યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 14

3. ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ બે) 14

(1) 'વાની મારી કોયલ' વાર્તાની સમીક્ષા

(2) 'યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ'માં પાત્રો

(3) 'યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ'ની ભાષા

(4) 'યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ'માં ગ્રામજીવનનું નિરૂપણ

સૂચના : (માત્ર અંધ વિદ્યાર્થીઓ માટે)

4. પ્રૂફ રીડિંગમાં કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવાની હોય તે જણાવી પ્રૂફ રીડિંગના ફાયદા જણાવો. 14

અથવા

4. પ્રૂફ રીડિંગ એટલે શું ? પ્રૂફ રીડરની સજ્જતાનો ખ્યાલ આપો. 14

સૂચના : (અંધ સિવાયના વિદ્યાર્થીઓ માટે)

4. નીચે આપેલા મૂળ પરિચ્છેદને આધારે (પેજ નં. 11 પર આપેલ) ભૂલોવાળા પરિચ્છેદનું પ્રૂફ રીડિંગ કરી તમારી ઉત્તરવહી સાથે જોડો.

14

મૂળ પરિચ્છેદ

કોઈપણ ઈમારતની રચનામાં કે તેના કલારૂપના આસ્વાદમાં સ્થાપત્ય રચનાના જ વિશિષ્ટ નિયમોનું સ્મરણ કરવું યથાર્થ ગણાય. પણ તે ઈમારતના અસ્તિત્વ અંગે બીજા પ્રશ્નો પણ વિચારવાના રહે છે. ભૂસ્તરદષ્ટિએ ઈમારત કેવી બંધાઈ છે એ જોવું જોઈએ. રેતી ઉપર બાંધેલી સુંદર ઈમારત કઠણ જમીન ઉપર બાંધેલી સુંદર ઈમારતને બદલે કમનસીબ લેખાય. સૌંદર્યની આંકણીમાં તેનો આયુષ્યકાળ માનદંડ ન હોઈ શકે. પણ તે જળવાય તો સારું એમ તો ખરું જ. ટૂંકમાં, ઈમારતોનું અસ્તિત્વ પૃથ્વીના ધર્મોથી મર્યાદિત છે. તેમ કાવ્યનું અસ્તિત્વ પણ જીવનના ધર્મોથી મર્યાદિત છે, જીવનના ધર્મોને વશવર્તી છે.

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો : (કોઈપણ સાત)

14

- (1) નીચેનામાંથી ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ વાર્તા કઈ છે ?
(a) ગોવાલણી (b) ચંપો અને કેળ
(c) વાની મારી કોયલ (d) કાકવંધ્યા
- (2) નીચેનામાંથી 'દ્વિરેફ'ની વાર્તા કઈ છે ?
(a) ગોવાલણી (b) માને ખોળે
(c) વાની મારી કોયલ (d) મુકુન્દરાય
- (3) 'યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ'માંથી આપણા અભ્યાસક્રમમાં કેટલી વાર્તાઓ પસંદ કરવામાં આવી છે ?
(a) 10 (b) 9
(c) 8 (d) 7
- (4) પ્રૂફ વાચન કરતી વખતે વાક્ય પૂર્ણ થયે કયું વિરામચિહ્ન મૂકવામાં આવે છે ?
(a) અલ્પ વિરામ (b) પ્રશ્નાર્થ વિરામ
(c) પૂર્ણ વિરામ (d) મહા વિરામ

- (5) કઈ વાર્તામાં પાત્ર તરીકે પાડો છે ?
 (a) વાની મારી કોયલ (b) ચંપો અને કેળ
 (c) કાકવંધ્યા (d) કમાઉ દીકરો
- (6) વાર્તાસંગ્રહની શરૂઆતમાં 'ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા : ઉદ્ભવ અને વિકાસ'એ અભ્યાસ લેખ કોણે લખ્યો છે ?
 (a) મેઘાણી (b) ધૂમકેતુ
 (c) કિરીટ દુધાત (d) મડિયા
- (7) 'ધૂધવતાં પૂર' વાર્તામાં કઈ નદીનાં કિનારે મેળાની વાત કરવામાં આવી છે ?
 (a) ઓજત (b) તાપી
 (c) ઉબેણ (d) ભાદર
- (8) 'રમઝુ મીર' કઈ વાર્તાનું પાત્ર છે ?
 (a) શરણાઈના સૂર (b) ચંપો અને કેળ
 (c) કાકવંધ્યા (d) કમાઉ દીકરો
- (9) 'કાકવંધ્યા'માં કઈ યુવતીની કરુણતા આલેખાઈ છે ?
 (a) વાંસવી (b) અભુ
 (c) સકીના (d) સંતી
- (10) નીચેનામાંથી 'પોસ્ટ ઓફિસ' વાર્તા કોણે લખી છે ?
 (a) મેઘાણી (b) ધૂમકેતુ
 (c) સુન્દરમ્ (d) સરોજ પાઠક
- (11) 'ગળચટા વખ'માં કઈ અતૃપ્ત સ્ત્રીની વાત કરવામાં આવી છે ?
 (a) તેજબા (b) વાંસવી
 (c) સંતી (d) સકીના
- (12) 'અભુ મકરાણી' કઈ વાર્તાનું પાત્ર છે ?
 (a) શરણાઈના સૂર (b) વાની મારી કોયલ
 (c) અભુ મકરાણી (d) ચંપો અને કેળ
- (13) 'સંતી'નું પાત્ર કઈ વાર્તામાં આલેખાયું છે ?
 (a) કાકવંધ્યા (b) ધૂધવતાં પૂર
 (c) (a) અને (b) બંને (d) વાની મારી કોયલ
- (14) 'કાળી રાત, કાળી ઓઢણી, કાળી ચીસ'માં કોની વાત છે ?
 (a) પિતા પુત્ર (b) પતિ પત્ની
 (c) માતા પુત્રી (d) માતા પુત્ર

B.A., Sem.-VI
CC-315 : Gujarati
(B : યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ - સં. કિરીટ દુધાત)

Cut Here

Cut Here

Cut Here

Cut Here

Q.4 સૂચના : પેજ નં. 8 ઉપર આપેલ મૂળ પરિચ્છેદનો આધાર લઈ નીચે આપેલ ભૂલોવાળા પરિચ્છેદમાં પ્રૂફ રીડિંગની નિશાનીઓ-ચિહ્નો દર્શાવી પ્રૂફ રીડિંગ કરો અને આ ભૂલોવાળા પરિચ્છેદવાળું પેજ તમારી ઉત્તરવહી સાથે જોડો.

(ઓછામાં ઓછી કોઈપણ ચૌદ (14) ભૂલો સુધારવી જરૂરી છે.)

કેન્દ્ર : _____

પરીક્ષાર્થીનો બેઠક નં. : _____

નિરીક્ષકની સહી : _____

તારીખ : _____

ભૂલોવાળો પરિચ્છેદ

કોઈપણ ઈમારત ની રચનામાં કે તેના કલારૂપના આસ્વાદમાં સ્થપત્યરચના જ વિશિષ્ટ નિયમોનું સ્મરણ કરવું યથાર્થ ગણાય

પણ તે ઈમારતના અસ્તિત્વ અંગે બીજા પ્રશ્નો પણ વીચારવાના રહે છે ભૂસ્તરદૃષ્ટિએ ઈમારત કેવી બંધાઈ છે એ જોવું જોઈએ, રેત ઉપર બાંધેલી સુંદર ઈમારત કઢણ જમીન ઉપર બાંધેલી સુંદર ઈમારતને બદલે કમનશીબ લેખાય. સૌંદર્યની આંકણીમાં તેનો આયુષ્યકાળ માનદંડ ન હોઈ સકે. પણ તે જળવાય તો સારું એમ તો ખરું જ, ટૂંકમાં. ઈમારતોનું અસ્તિત્વ પૃથ્વીના ધર્મોથી મર્યાદિત છે. તેમ કાવ્યનુ અસ્તિત્વ પણ જિવન ના ધર્મોથી મર્યાદિત છે, જીવનના ધર્મોને વશવર્તી છે,
